

KOCATEPE FACİASINDAN KURTULAN KUŞADALI BAHRİYELİ RAMAZAN AKTAŞ

1974 yılı Temmuz'u...

Kıbrıs Savaşı...

Kuşadası'ndan Söke'ye giden araçların farları Hanım Camiinin önünde, Selçuk'a giden araçların farları deniz kenarındaki Tariş'in önünde mavi boyalarla boyanıyor. Sebep: karartma. Aynı şekilde sokak lambaları yanmıyor, evlerin pencerelerine karton yapıştırılıp dışarı ışık sızması engelleniyor. Yaz sıcaklığında pencereleri açıp evine hava girmesini isteyenler, mum dahi yakmıyor. Düğün, sünnet, dernek toplantıları yasaklı. Hatta gündüzleri bile davul-zurna çalınmasına izin verilmiyor. Herkes pür dikkat radyo dinliyor, ilçeye öğleye yakın saatlerde gelen gazetelerden Kıbrıs Savaşı ile ilgili haberleri takip ediyor. Askerlik Şubesinin önünde Kıbrıs'a savaşmak için askere yazılmak isteyenler kuyruk oluşturmuş. Orduya destek için bağış kampanyaları yapılıyor. Herkes Kıbrıs'tan gelecek içimizi ferahlatacak haberleri bekliyor. Kiminin bir yakını Kıbrıs'ta savaştığı için, kimisi iki adım ötemizde bulunan Yunanlıların bize saldıracağı kaygısını taşıdığı için endişeli. Her şey belirsizlik ve karamsarlık tablosu içinde. O yıllarda yaşayan nesiller kendilerinden önce 2nci Dünya Savaşının sıkıntılarını çekmiş büyüklerinden savaşın yokluk ve üzüntü olduğunu biliyorlar. Savaş bir felaket. Ordumuzun kazandığı zaferlerin heyecanından, o zaferi kazananlardan şehit düşen veya yaralananların elemi henüz hissedilmiyor. Oysa o zaferler kazanılırken savaşan her iki taraftan insanlar ölüyor, sakat kalıyor, ruhlarında derin travmalar oluşuyor. İşte böyle kavurucu bir Temmuz gününde; 25 Temmuz'da gazetelerde sekiz sütuna manşet bir haber: "Kocatepe'yi Kaybettik". Allahım nasıl bir kahır ve elem bu. Alt tarafı koskoca Türkiye Cumhuriyeti küçücük bir devletçikle savaşıyor. Koskoca gemi nasıl batar? Tevatürün bini bir para. Kimisi "gemimizi Yunanlılar batırdı", kimisi "Amerikalılar batırdı" diye aklına gelen ilk ihtimali söylüyor. Kimsenin aklında kendi gemimizi kendimizin batırabileceği ihtimali gelmiyor. Nihayetinde savaş bu; acımasız, can yakıcı, yok edici... Ancak Türkmən'de Fırıncı Hasan Aktaş ve ailesi haberi alır almaz, yere yığılıyorlar. Çünkü oğulları Ramazan Kocatepe Muhribinde askerlik yapıyor. Kocatepe gemisinin fıırıncısı ve aşçısı Ramazan. Yakınları bir haber alabilir miyim diye Askerlik Şubesi'nin yolunu tutuyor. Her şey belirsiz. Şube'nin hiçbir bilgisi yok. Haber kısa sürede Ada'ya yayılıyor: Fırıncı Hasan'ın oğlu Ramazan batan Kocatepe Savaş gemisindeymiş. Eyvah, eyvah ki ne eyvah. Ramazan'dan haber yok. Anne Rüzdiye Allah'a el açıp: "Allah'ım Ramazan'ıma inşallah bir şey olmamıştır. O'nu bize bağışla. Ben Ramazan'sız ne yaparım, dayanmam, kahrederim" diyor. 74 yılında Kuşadası'ndan genellikle bahriyeli asker seçerlerdi. Askere giden her 10 gençten 5'i mutlaka bahriyeliydi. Kuşadası çocukları yüzme biliyorlardı ya, Deniz Kuvvetlerinde görev yapacaklar da en azından yüzme bilenlerden oluşsun diye bir düşünce hâkimdi. Ramazan da böyle bir düşünce ile bahriyeli seçilmişti. Sakin ve efendi yapısıyla herkes tarafından sevilirdi. Büyüklerini sayar, küçüklerini severdi. Kavgaya, tartışmaya karışmaz işinde gücünde sıradan bir Kuşadası genciydi. 5 Mayıs 1957'te Kuşadası'nda doğmuş, Tenekeci İbrahim'in torunu, Fırıncı Hasan'ın oğluydu. Mahmut Esat Bozkurt İlkokulundan sonra okumaya devam etmemiş, babası gibi fıırıncı olmaya karar vermişti.

İlkokulu bitirdikten sonra her gün, daha doğrusu her gece fırında soluğu alıyor; un çuvallarının taşınmasından, hamurun yoğrulmasına, fırına ekmeğin atılıp pişirilmesinden, müşteriye satışına kadar her işi yapıyordu. Askere gitmeden önce fırıncılık mesleğinde usta olmuştu. Babasında sonra fırını devralıp, kendi işletecekti. 4 Mart 1974'te askere gitti. Acemi birliği her bahriyelinin gittiği yer olan İskenderun'du. Acemi Birliği'nde erlerin meslekleri için seçmeye geldiklerinde fırıncı olduğunu söyledi. Büyük ihtimalle acemilikten sonra askerliğini fırıncı olarak yapacaktı. Hem bildiği bir işti, hem de askeri eğitimlerden canı çok sıkıldığı için bir kurtuluştı. Acemilik sonunda dağıtım Gölcük Donanma Komutanlığına çıktı. Kısa bir dağıtım izni kullanmak için Kuşadası'na geldi. Ailesi ile helalleşerek yeni dağıtım yerine gitti. Gölcük'e geldiği ilk gün buradan da Kocatepe Muhribi 'ne verildiğini öğrendi. Kendisi gibi Kocatepe'ye dağıtım olanlarla birlikte limana bağlı D 354 bordo numaralı gemiye yürüdüler. Başlarında bulunan astsubay yeni gelen acemi erleri koğuşuna yerleştirdi ve daha sonra güvertede toplayarak gemi ile ilgili talimatları vererek, herkesin görev yapacağı yerleri belirtti. Ramazan'ın buradaki görevi beklediği gibi fırıncılıktı. Ancak ilave bir görev daha verilmişti: ahçı yardımcılığı. Fırında ekmek yapma dışındaki zamanlarında aşçıya yardım edecek ve mürettebatın yemeğini yapacaktı. Pek yemek yapması bilmese de, nasıl olsa başımda bir ahçı var, ondan öğrenirim diye düşündü. Daha ilk gününden itibaren fırıncılığa başladı. Gemideki fırın dairesi adeta Ramazan'ın evi gibi olmuştu. Arkadaşlarıyla daha ilk günden uyumlu bir birliktelik göstermeye başladı. Günlerin nasıl geçtiğini kendi bile bilemiyordu. Hayatında ilk defa bir gemiyle açık denizlere açılacaktı. Gölcük limanında her şey kolaydı. Hayatından çok memnundu. Kocatepe Savaş Gemisi 1945 yılında Amerikalılar tarafından yapılmış olmasına rağmen, 1971 yılında Türkiye'ye satışına karar verilmiş ve Türkiye'ye getirilerek Gölcük Donanma üssünde bakıma alınmıştı. Aslında Amerikalılar bu gemiyi kendinden daha büyük Uçak Gemilerini denizaltı saldırılarından koruması için yapmıştı. Silahları ancak buna uygundu. Ama Ramazan için ne fark ederdi. Zaten barış ortamında gemilerde görev yapmak her zaman avantajlıydı. Belki gemi yabancı ülke limanlarına gittiğinde yabancı ülkeleri de askerlik sayesinde görürdü. Ramazan Aktaş Kocatepe Muhribi 'nde göreve başladıktan kısa bir süre sonra gemi Gölcük'ten ayrılarak Ege'ye açıldı ve Deniz kurdu tatbikatına katıldı. Her şey Ramazan'ın istediği gibi gidiyordu. Gemide Kuşadası'ndan tanıdığı devre arkadaşı Hayati Yetmiş beş ile karşılaştı. Sevindi, an azından gemide dert ortağı olacak bir arkadaşı vardı. Tatbikat esnasında Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Kemal Kayacan Kocatepe'ye geldi. Kocatepe, Kemal Kayacan'ı Mersin Limanına bırakacaktı. Ortalıkta henüz savaş söylentileri ve karışık bir durum yoktu. Ege'den Mersin'e seyredildi. Gemi Temmuz ayı ortalarında Mersin Limanı'na demirledi. Kocatepe Muhribinin komutanı daha sonraki yıllarda Deniz Kuvvetleri Komutanı olacak olan Kurmay Albay Güven Erkaya idi. Aslında gemideki görev süresi bitmiş ve tayini Belçika-Brüksel'deki NATO Karargâhına çıkmıştı. Gemi Mersin'de iken ayrılma hazırlıkları yapıyordu. Ramazan ise fırındaki işleri bittikten sonra akşamları güvertede Akdeniz'i seyrediyor, arkadaşları ile gelecek hayalleri kuruyordu. "Akdeniz Akşamları" şarkısının daha bestelenmediği o sıcak Akdeniz akşamlarında her şey huzurlu, ışıklar içinde akıp gidiyordu.

Birden 15 Temmuz 1974 günü Kıbrıs'ta gazeteci ve EOKA terör örgütünün lideri Nikos Sampson adındaki bir gazeteci Kıbrıs Cumhurbaşkanı olan Başpiskopos Makarios'a darbe yaptı. Lefkoşa'da çatışmalar başladı. Dünya ayağa kalktı. Tabii, Türkiye de...Türkiye, Kıbrıs'ta bulunan soydaşlarımızın bu darbeden etkilenmemesi, yıllardır yapıldığı gibi yeniden bir soykırıma uğramaması için Londra Anlaşması gereğince garantörlük haklarını kullanmaya karar verdi. Savaş olmaması için çok uğraştı, ancak ortada katledilen Türk ise dünya buna gözlerini kapıyor, kulaklarını tıkıyordu. Velhasıl, Bülent Ecevit Hükümetinin Kıbrıs'a müdahale için Genelkurmay'a direktif vermesi üzerine Türk Silahlı Kuvvetlerinde acil koduyla alarm verilerek, hazırlıklara başlandı. Kocatepe Mersin Limanına bağlı iken gemi komutanı savaş hazırlıklarına başladı. Gemide hava savunma ve gemiyi terk eğitimlerine öncelik verildi. Ramazan ve arkadaşları hem görevlerini yapıyor, hem de eğitimlerine aralıksız devam ediyorlardı. Havadaki savaş rüzgarlarının artması ile birlikte Mersin Limanındaki Kocatepe Muhribinin yanına Adatepe ve Tınaztepe Muhripleri de geldi. Bu sıralarda Ramazan'ın hemşerisi Hayati Yetmiş beş gemiden ayrılarak başka bir göreve verildi. Her işte bir hayır vardır diye düşündü Ramazan... Kıbrıs'a müdahale kararı verildi. Şimdiye kadar her seferinde Kıbrıs'a müdahale etmek için hareket eden ancak yoldan geri dönen gemilerimiz bu sefer kesinlikle müdahale edecekti. Artık tarihe not düşülmeye başlanmıştı. 19 Temmuz akşamı savaş gemileri ve asker yüklü çıkarma filosu Mersin Limanından Kıbrıs'a doğru hareket etti. Akdeniz'in beyaz köpüklü, masmavi sularında gri renkli savaş gemileri denizi yararak 19 Temmuz gecesi Kıbrıs'a doğru seyre geçtiler. Ramazan'ın bulunduğu Kocatepe'de Kıbrıs'a giden çıkarma gemilerinin korumasını yapıyordu. Her şey savaş hali durumuna göre devam ediyor, Ramazan bir yandan fırıncılığını yaparken diğer taraftan Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ilk defa Ordunun bir savaşa girmesinin gizli bir gururunu yaşıyordu. 20 Temmuz sabahı ile birlikte bütün Harp Filosu Girne'nin batısındaki Pladini Plajı önünde toplanmış; çıkarma gemileri karaya asker çıkarırken, onları korumakla görevli gemilerden biri olan Kocatepe Muhribi de askerlerimize karadan ateş açan Rum mevzilerine karşı topçu ateşi yapıyordu. Kocatepe'nin top mermilerinden Beşparmak Dağlarındaki Rum mevzileri darmadağın oluyor, çam ormanları ise yanıyor. Ramazan elinde tüfekte şimdi karada olmayı ve Rum'a karşı savaşmayı çok isterdi. Arada sırada fırından güverteye açılan kapıdan Kıbrıs'taki savaşı izliyor, kıyıdaki çarpışan askerlere imreniyordu. Kulakları sağır edercesine patlayan toplar, Kıbrıs dağlarından yansıyan dumanlar ile birlikte insanı bir savaş filmi sahnesindeymiş gibi içine çekiyordu. Bir ara Girne kent merkezindeki Rum mevzilerinden Kocatepe'ye makineli tüfek ateşi açıldı. Kocatepe namlularını bu mevziye çevirdi anında yerle bir etti. Gemi personeline bir sevinç dalgası sardı. İlk defa canlı olarak gördükleri düşmanın imha oluşuna tanıklık etmişlerdi. 20 Temmuz öğleden sonra Kocatepe Muhribine keşif uçağından bir bilgi geldi: 10-12 gemiden oluşan bir düşman konvoyunun Kıbrıs'ın Baf kenti limanına doğru hareket halinde olduğu bilgisi geldi. Kocatepe'ye Ankara'dan emir verildi: Girne önlerindeki görevinizi bırakın, derhal Kıbrıs'ın batısına doğru hareket ederek gelmekte olan gemi konvoyunu Baf limanına girmeden önce yakalayıp, vurun. Kocatepe'nin kaderini çizen emir buydu. Kocatepe Muhribi ile birlikte Adatepe ve Çakmak Muhripleri de Baf önlerine hareket etti. Gemide olağanüstü bir durum olduğunu tüm mürettebat hissetmiş, ancak alt rütbedekiler neyin olup bittiğinin farkında değiller.

Gemiler azami süratleriyle Girne'nin batısına doğru yöneldiler. 21 Temmuz sabahı belirtilen bölgeye ulaştılar. Diğer taraftan Gemi Komutanı Albay Güven Erkaya elindeki haberleşme araçlarıyla herkesle irtibat kurup istihbaratı verilen gemi konvoyu hakkında bilgi almak istiyor. Aslında ortada gelen Yunan konvoyu ile ilgili net bir bilgi yok. Hiçbir şey doğrulanamıyor. Bilinen bir tek şey var: Yunan konvoyunu vurun, batırın. Kocatepe görev yerine varınca radarlarından Kıbrıs'a seyir halinde olan 10-12 gemilik bir konvoy olmadığını fark ediyor. Sadece gözle görünür şekilde birbirinden bağımsız hareket eden iki gemi olduğu ufuktan fark ediliyor. Lakin bizimkilerin aradıkları gemiler bunlar değil. Tekrar deniz karakol uçağından ayrıntılı keşif yapması isteniyor. Uçak, iki gemiden birinin Yugoslav, diğerinin İtalyan ticaret gemisi olduğunu bildiriyor. Bunun dışında bir gemi konvoyu tespiti yok. Vakit 21 Temmuz 1974 öğlen saatleridir. Durum iyi kötü açıklığa kavuşmuştur. Aslında Yunanistan'ın Rodos adasından harekete geçtiği söylenen 10-12 gemilik bir Yunan gemi konvoyu yoktur. Kocatepe'de herkes rahatlarırken, gemi komutanı Albay Güven Erkaya'nın huzursuzluğu artar. Yanındaki çarkçıbaşına: Bizim uçakların gelip bizi vurmasından korkuyorum. Adeta istihbarat raporunda belirtilen konvoyu bu ticaret gemileriyle birlikte biz oluşturduk, der. Bir yandan da öğle yemeği olarak kumanyalarını yerler. Ramazan ekmeği çıkarmayı bitirmiş, mutfakta kumanya dağıtımını için hiçbir şeyden habersiz hazırlık yapmaktadır. Saatler öğleden sonra 13:00'ı göstermektedir. O esnada Kocatepe'nin radarından Türkiye istikametinden gelmekte olan uçaklar belirlendi. İlk başta gelen Türk uçaklarının attığı iki roket gemiyi sıyrıp, denize düştü. Kocatepe'nin komutanı olayın ciddiyetini anlamıştı. Kendilerini savunmaktan başka çareleri kalmadığını anlayıp kendi uçağıımız da olsa, gemisini savunma içgüdüleriyle uçaklara ateş açılması emrini verdi. Türk jetleri ateş açtıkları savaş gemisinden kendilerine ateş açıldığını görünce aşağıdaki geminin Türk bayrağı çekmiş ve içinde Türkçe ikazlar yapılan bir Yunan gemisi olduğunu düşünerek saldırılarına devam ettiler. Bu esnada atılan ilk roket Kocatepe'nin kış kısmındaki top taretine geldi ve buradaki personeli şehit etti. Gemiye vuran ilk roketle birlikte Kuşadalı Ramazan Aktaş da bir yana savrulmuştu. Savaşın içinde olduğunu, bir taraftan üstlerinde uçan jetlerin kulaklarını sağır edencesine çıkardıkları gürültüyü duyuca, diğer taraftan geminin içinde sağa sola koşturan insanları, yaralıları görünce kısa süreli bir şoka girdi. Mutfaktan yan güverteye çıktı. Sallanan gemide devrilmemek için bir eliyle kapının kolunu tutuyordu. İkinci roketin geminin hareket merkezinde patlamasıyla ikinci bir kez yerinden savruldu. Üçüncü bomba geminin bacasından içeri girdi. Bu seferki patlama daha sarsıcıydı. Ortalık toz duman içindeydi ve gemide yangın başlamıştı. Ramazan almış olduğu eğitimi hatırladı ve savaş görevindeki yerine geçti. Bir ara kafasını sağa çevirince gemide samimi arkadaş olduğu Sökeli hemşerisi Süleyman Tekin'i gördü. Yerde cansız yatıyordu. Panikledi. Arkadaşının yanına geldi ve nabzına baktı. Atmıyordu. Bir şeyler yapamamanın çaresizliğiyle tekrar ayağa kalktı ve yaralananlara yardım etmek için geminin arka tarafına doğru koşmaya başladı. Hafif yaralı bir askerin ayağa kalkmasına yardım etti. Hemen yan tarafta yatmakta olan şehitlere son defa bakmıştı ki, gemiyi tahliye emri geldi. Kocatepe batıyordu. Dinamosu imha olan D 354 bordo numaralı Kocatepe Muhribi'nin bütün sistemleri devre dışı kaldığı için uçaklar için denizin ortasında bir hedef tahtasına dönmüştü. Arka arkaya roketler vurmaya devam etti. Cephaneleri bitince Ankara'ya doğru uçuşa geçtiler.

Tahliye emrini alan Ramazan daha önceden almış olduğu eğitime göre tahliye sandalına yanaştı. Sandal denize indirildi. Sandalda yer kalmadığı için Ramazan'da diğer 15 asker gibi beline ip bağladı ve ipin bir ucunu bir arkadaşına, diğer ucunu diğer arkadaşına irtibatladı. Denize atladı, yorgun ve hüzünlü bedenini Akdeniz'in insafına bıraktı. Ramazan filikaların peşinde gemiden uzaklaşmaya başladıkça gemisi Kocatepe'den yükselen dumanlara bakıyor, buğulu gözlerle gemisinin yan yatışını hafızasına nakşediyordu. Kendine yuva olan geminin batışı mı, yoksa o gemiyle birlikte denize gömülmeye başlayan şehit arkadaşları mı Ramazan'ın ruhuna kıymık batırmıştı bilinmez. Kocatepe 21 Temmuz 1974 akşamı saat 21:00'de içinde kalan şehitlerle birlikte tamamen sulara gömüldü. Kocatepe ile birlikte görevde olan diğer gemilerde yara almış ve daha fazla hasara uğramamak için geri çekilmişlerdi. İlk başta 30 tahliye sandalı birbirine iple bağlanmış, her sandalın arkasında can yelekleriyle sandallara bağlı iplerle denizde ilerlemeye çalışan bahriyeliler Akdeniz'in bağrında kalakalmıştı. Gecenin ilerleyen saatlerinde bazı sandalların ipleri koptu, denizin dalgalı oluşu ve akıntılar yüzünden her sandal farklı bir istikamet doğru sürüklenmeye başladı. İplerle sandallara bağlı olarak denizde bulunan bahriyelilerin de bir kısmı da hayatını kaybetti. Ramazan'ın bağlı bulunduğu sandal gece karanlığında diğer sandallardan bir hayli açılmıştı. Herkeste en büyük korku: ya bizi aramaya gelmezlerse, ya Yunanlıların eline düşersek korkusuydu. Filikadaki erzak ve su 2 gün yetti. Üçüncü günden itibaren Ramazan Aktaş ve diğer arkadaşlarındaki grupta erzak ve su kalmadı. Sandalda genel olarak yaralıları olduğu için sağlam olan herkes denizde kalmaya devam etti. Tam dört gece 5 gündüz boyunca akıntılar istikametinde sürüklendiler. Beşinci gün sabah saatlerinde Deniz Kuvvetlerimizin Berk Muhribi Ramazan Aktaş ve arkadaşlarını buldu. Bulunanların tamamı açlık ve susuzluktan kendilerinde değildi. Ramazan gibi beş gündür suyun içinde bulunanların hepsinin bilinci kaybolmuştu, adeta birer ölü gibiydiler. Kendileri gibi Akdeniz'in dört bir tarafına savrulmuş diğer grupları İsraililer, İngilizler ve Libyalılar kurtarmıştı. Ramazan Aktaş'ı kurtaran Berk Muhribi Mersin Limanı geldi. Buradan uçaklarla kazazedelerin tamamı Ankara'daki Gülhane Askeri Tıp Akademisine götürülerek tedavilerine başlandı. Beş gündür denizde kalmaktan dolayı derileri kabarmış ve kısmen sabunlaşmaya başlamıştı. Hepsi acil tedavi altına alındı. Ramazan Aktaş bu kazadan sonra iki ay boyunca geçmişe ait hiçbir şey hatırlamadı. Kendisini görmek için Ankara'ya gelen ailesini bile tanıyamadı. Beynindeki büyük boşluk zamanla doldu. Yaklaşık olarak dört ay kadar hastanede kaldıktan sonra taburcu edilerek Kuşadası'na gönderildi. Ramazan Aktaş 21 Temmuz 1974 tarihinde uğradığı bu travmayı uzun süre atlatamadı. Olay, hafızasında derin yaralar açtığı gibi daha sonraki yıllarda sınırlarında yarattığı tahribattan dolayı çeşitli hastalıklarla mücadele etti. Her şeye rağmen Ramazan Aktaş askerden geldikten sonra 23 Ocak 1975 tarihinde Aysel Hanımla evlendi. Şu an Hasan, Uğur, Cengizhan adındaki üç oğlan ve Buket isminde bir kız çocuğu olmak üzere toplam dört çocuğu ile huzurlu bir evlilik sürdürmekte ve geçmişin acılarından kurtulmak için uğraş vermektedir. Ramazan Aktaş'ı her gün gittiği Salı Pazarındaki şehitler kahvesinde dalgın ve düşünceli gördüğünüzde hala bu anı mı yaşıyor anlayamazsınız. Zaten sorsanız da size pek bir şey demez. Şu an Akdeniz'in derinliklerinde sonsuzluk uykusunda uyuyan bu 58 bahriyeli ile sadece Ramazan değil, o meşum olaydan sağ kurtulan kim varsa kalben bir irtibat halindedir. Her gün aralarında sanki önceden kararlaştırılmamış bir toplantı yaparlar. Onları sessizce bir köşede otururken görürseniz, bilin ki bu vecd hali onlar mezara girinceye kadar sürecektir.

(Kaynak : Sedat Onar, KUYETA Dergisi 2014 yılı Ağustos ve Eylül sayıları)